

PŘIJÍMAČKY NANEČISTO 2024

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 9

Počet úloh: 30

Časový limit: 60 minut

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

Základní informace k zadání zkoušky

1. U každé úlohy je uveden maximální počet bodů (**počet bodů nemusí vždy odpovídat počtu správných odpovědí**).
2. Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neodělují záporné body.
3. Odpovědi pište do záznamového archu.
4. Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
5. Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

Pravidla správného zápisu odpovědi

1. Odpovědi zaznamenávejte modře nebo černě písíci propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
2. Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U většiny úloh / podúloh je právě jedna odpověď správná. **Pokud má úloha více řešení, je tato informace uvedena u dané úlohy.** Odpověď na úlohu / podúlohu zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu.

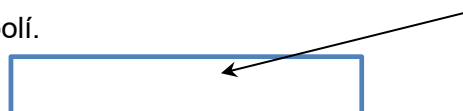
A	B	C	D
☐	☒	☐	☐

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvěte původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi pište čitelně do vyznačených bílých polí.

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- **Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.**
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.

Za chybu se považuje nesprávná (tj. i nadbytečná) nebo chybějící dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

1 bod

1 Ve které z následujících vět není pravopisná chyba?

- A) Veselý chlapci rozesmáli celou naši třídu.
- B) Rodiče navštívili kavárnu U Zlaté koruny.
- C) Tamnější obyvatelé dodržovali tradiční obyčeje.
- D) Stovky demonstrantů se shromáždili na náměstí.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2-6

TEXT 1

Pak už začínal být zoufalý a byl na pokraji toho stavu, kterému se říká šílenství. Vyndal z kapsy tu malou plátěnou hvězdu JUDE a ukazoval ji Holanovi a křičel: „Já jsem teďka žid a žádný buřty nemám. Sám **bych** nějaký potřeboval. Jsem žid a potřebuju pro mý báječný kluky maso a ty mi ho musíš opatřit!“

Pak mu tekly slzy, otočil se a šel k pěšince, vedla na ostrov. A posílal Proška i Holana ke všem čertům. Rozhodl se jít dál, už nikdy se nepodívat na tu bílou chalupu, sbalit celtu, náradí a jet domů **beze** všeho. Ale na začátku cestičky to přece jen nevydržel a otočil se.

Oči psa a člověka se střetly. **Dívaly se na sebe dlouho, snad celý věk, světla v nich zhasínala a zase se rozsvěcovala, co si říkaly, to se nikdo nedoví, protože jsou oba mrtví, a i kdyby byli živí, nikdo by se to nedověděl, protože oni sami to stejně nevěděli.** Snad nadávali na psí život, snad na ten židovský, ale to je všechno snad. Holan vstal, protáhl se a šel líně jako obyčejný převoznický pes za mým tatínkem, jako by mu odjakživa patřil. Na pěšince se změnil v toho vlka.

(Ota Pavel, Smrt krásných srnců)

TEXT 2

personifikace - přenos pojmenování lidských vlastností a jednání na neživé věci a abstraktní pojmy *(J. Brukner, J. Filip, Poetický slovník)*

max. 2 body

2 Napište druhy slov **BYCH** a **BEZE**, která jsou ve výchozím textu tučně zvýrazněna. Odpověď napište celými slovy, nepoužívejte číslice ani zkratky.

1 bod

3 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z TEXTU 1?

- A) Proškův pes Holan tatínka neposlechl a nešel s ním.
- B) Tatínek byl bezradný, Holan byl jeho poslední nadějí.
- C) Holan nebyl pes, byl to ve skutečnosti divoký vlk.
- D) Tatínek měl jednoho syna, který příběh vypráví.

1 bod

4 Ve které z následující části TEXTU 1 se vyskytuje personifikace?

- A) ukazoval ji Holanovi
- B) vedla na ostrov
- C) co si říkaly
- D) otočil se

1 bod

5 Napište číslicí, kolik vět obsahuje tučně zvýrazněné souvětí v TEXTU 1.

1 bod

6 O který druh podtržené vedlejší věty TEXTU 1 se jedná?

- A) vedlejší věta podmětná
- B) vedlejší věta příslovečná
- C) vedlejší věta přísudková
- D) vedlejší věta přívlastková

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících větných celků, zda je napsán pravopisně správně (A), nebo ne (N).

- 7.1 Jak už bývá zvykem, nejrychleji mohli reagovat básníci. A N
- 7.2 V některých jejich básních se ozívaly i existencionální tóny. A N
- 7.3 Jejich básně poukazovali na válečnou tragiku i na památku mrtvých. A N
- 7.4 Autoři se po válce vyrovnávali s traumaty z bojů různými způsoby. A N

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8-13

(1) Historická budova byla postavena v letech 1909 - 1912 podle plánů význačného českého architekta Jana Kotěry. Projekt vznikl v letech 1905 až 1908 na objednávku správního výboru muzea a jeho konečná verze představovala architekturu nejen slavnostně reprezentativní, ale také účelnou. Architekt Kotěra zde uplatnil asymetrickou dispozici. **Půdorys budovy založil na schématu latinského kříže.**

(2) V suterénu navrhl dílny, místnosti pro technologické sbírky, šatny, umývárny, skladiště, kotelnu, byt domovníka, lapidárium a dílenský dvůr. V přízemí byla situována velká čítárna s 62 místy u stolů, knihovna, ředitelna, vestibul, šatna a velký sál s 200 sedadly, galerií a místností pro přednášejícího.

(3) Expoziční sály najdeme v prvním a druhém patře. Do třetího patra umístil Jan Kotěra fotografický ateliér, několik laboratoří a konzervační sál.

(www.muzeumhk.cz, upraveno)

1 bod

8 Která varianta přepisu letopočtu 1912 je správná?

- A) devatenáct dvanáct
- B) devatenáct set dvanáct
- C) tisícdevětset dvanáct
- D) tisíc devětset dvanáct

1 bod

9 Napište do následující věty správný tvar slova MUZEUM.

Ve dvě hodiny na tebe budu čekat před _____ .

max. 2 body

10 Rozhodněte, zda jsou následující tvrzení o podtržených slovech v textu pravdivá (A), nebo ne (N).

- 10.1 Slovo až je v textu spojkou, ale může být i jiným slovním druhem. A N
- 10.2 Slovo reprezentativní je v textu přídavné jméno měkké. A N
- 10.3 Slovo přednášející je v textu podstatným jménem. A N
- 10.4 Slovo podle je předložka, ale může být i jiným slovním druhem. A N

max. 2 body

11 Ke zvýrazněným slovesným tvarům ve větách (11.1-11.4) přiřaďte odpovídající mluvnické kategorie (A - F). (Každou z možností A - F můžete použít jen jednou, dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

- 11.1 **Postavme** novou budovu muzea.
11.2 Stavba **byla dokončena** v roce 1912.
11.3 Budova **patří** k perlám architektury.
11.4 Expoziční sály **bychom našli** v prvním a druhém patře.

- A) 1. osoba, č. množné, způsob oznamovací, čas přítomný, rod činný
B) 1. osoba, č. množné, způsob rozkazovací, rod činný
C) 3. osoba, č. jednotné, způsob oznamovací, čas minulý, rod činný
D) 3. osoba, č. jednotné, způsob oznamovací, čas minulý, rod trpný
E) 3. osoba, č. jednotné, způsob oznamovací, čas přítomný, rod činný
F) 1. osoba, č. množné, způsob podmiňovací přítomný, rod činný

11.1 ____

11.2 ____

11.3 ____

11.4 ____

1 bod

12 Vypište ze zvýrazněné části (1) výchozího textu základní skladební dvojici.

1 bod

13 Která z následujících možností nejlépe vystihuje český význam slova ASYMETRICKÝ?

- A) osový
B) vyosený
C) souměrný
D) nesouměrný

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Jen *těžka *dolával *ledovatělé kopce, které vedly stále strměji *hůru.

1 bod

14 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit s-, z-, vz- tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou s-, z-, vz- uvedena v odpovídajícím pořadí?

- A) s – z – z – vz
- B) z – z – z – vz
- C) s – z – s – vz
- D) z – s – s – z

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 15

Obloha za okny byla tmavá a po okně stékal mokrý sníh. Loudala jsem se k šatně a záviděla starším holkám, že na procházku nemusí. Jejich povinnou dávku zdravého pohybu na čerstvém vzduchu si splnily cestou do školy a ze školy a vrátily se celé mokré. Promáčené boty vycpané starými výtisky Rudého práva, jindy pečlivě shromažďovaného k odevzdání do sběru, usychaly v šatně pod dřevěnou lavičkou a navlhle kabáty zapáchající starým potem viseli na ramínkách. Při pohledu na splihlé svršky se mi ven chtělo ještě méně, ale rozvrh je rozvrh a nijak husté mokré sněhové vločky nespádaly do kategorie „zdraví ohrožující počasí“, jako byly bouřky, vychřice nebo průtrže mračen, které jedině — snad s výjimkou nemoci — nás mohlo od procházky osvobodit.

(A. Mornštajnová, Listopád)

max. 4 body

15 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně. (Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu s chybou.)

16 Uspořádejte jednotlivé části textu (A - E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

A) Dvě stíhačky TIE ho kupodivu následovaly. Jedna z nich dokonce zajiskřila, když kovovým trupem škrábla o stěnu.

B) Když letěli blízko nad povrchem asteroidu, Han sledoval zvrásněný terén a jeho pozornost upoutalo stinné místo, které vypadalo jako kráter mamutích rozměrů.

C) Han kličkoval, nakláněl a obracel loď a protahoval se úzkou štěrbinou. Černé nebe za ním se rozzářilo, protože stíhačky TIE se nakonec srazily a vybuchly na skalnaté půdě.

D) Han věděl, že musí být chytřejší a odvážnější, jestli je chce setřást. Zhlédl oknem úzkou rokli a sklopil *Millenium Falcon* na bok. Loď se řítila bokem hlubokým kamenným kaňonem.

E) Šel s *Falconem* níž k povrchu a letěl přímo do kráteru, jehož mísovité stěny se najednou zdvihly kolem lodi. Ale pořád ho pronásledovaly dvě stíhačky TIE, pálily ze svých kanonů a snažily se kopírovat každý jeho manévr.

(D. F. Glut, *Star Wars, Impérium vrací úder*, upraveno)

16.1 ____

16.2 ____

16.3 ____

16.4 ____

16.5 ____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 17-20

(1) Významný spisovatel, jehož výročí úmrtí si připomínáme, zanechal originální stopu i v Královéhradeckém kraji, kterou vypátral jaroměřský literární historik a spisovatel PhDr. Jiří Uhlíř. Jeho publikaci *Humorista Jaroslav Hašek a Jaroměřsko* je možné zakoupit na Obecním úřadě v Jasenné.

(2) Kronikář Uhlíř dokládá dobovými zápisy, že Hašek v obci pobýval v letech 1914 - 1915, kam po vypuknutí první světové války odejel na doporučení svých pražských přátel, aby unikl slídivým očím a uším pražských „fízlů“. Nalezl zde azyl u svého přítele Václava Hrnčíře, syna sedláka.

(3) Hašek zde zřejmě literárně tvořil, houbařil, kuchařil, navštěvoval místní hostince, vyváděl různé pobuřující taškařice, jak vzpomínala Ludmila Krkavcová, Hrnčířova neteř: „Nachmelený Hašek za velikého rámusení jezdil s trakařem po vsi, budil lidi a ráno ho našli i s trakařem v příkopě.“

(4) Rád se toulával po okolí. **Pobyty v Jasenné byly pro Haška jistě nejen příjemné, ale přinášely i poučení.** Bystrý spisovatel se obeznámil i se zemědělskými pracemi při žních, v nichž si počínal tak nešikovně, že se svému okolí stával až nebezpečným. (www.obec-jasenna.cz, upraveno)

1 bod

17 Která z možností nejlépe vystihuje účel výchozího textu?

- A) Text má pobavit čtenáře vtipnými historkami z venkova.
- B) Text má varovat čtenáře před osobností spisovatele Haška.
- C) Text má čtenáře upozornit na zajímavá bádání místního kronikáře.
- D) Text má seznámit čtenáře s dosud neznámými detaily života autora.

1 bod

18 Která slova lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma?

(První slovo pochází z textu, druhé v textu napsané není.)

- A) výročí - oslava
- B) azyl - bydliště
- C) taškařice - žerty
- D) okolí - vesnice

max. 4 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N).

- 19.1 Hašek byl zručným pomocníkem na statku.
- 19.2 Hašek býval často opilý a rušil místní obyvatele.
- 19.3 Historik a spisovatel Uhlíř napsal knihu o Haškovi.
- 19.4 Pražští přátelé přikázali Jaroslavu Haškovi opustit Prahu.

20 Určete poměr mezi větami v tučně vyznačeném souvětí výchozího textu.

21 **Přiřadte k jednotlivým textům (21.1-21.3) z nabídky A-F literární žánr, který danému textu nejlépe odpovídá.** Každou možnost z nabídky A – F můžete přiřadit pouze jednou. Tři možnosti zbydou a nebudou použity. max. 3 body

21. 1

HAMLET (v ruce drží lebku): Být, nebo nebýt – to je otázka: je důstojnější zapřít se a snášet surovost osudu a jeho rány, anebo se vzepřít moři trápení a skoncovat to navždy? Zemřít, spát – a je to. Spát – a navždy ukončit úzkost a věčné útrapy a strážně, co údělem jsou těla – co si můžeme přát víc, po čem toužit? – Zemřít, spát – spát, možná snít – a právě v tom je zrada. Až ztichne vřava pozemského bytí, ve spánku smrti můžeme mít sny – to proto váháme a snášíme tu dlouhou bídu, jíž se říká život.

21. 2

Jednoho dne, když zapršelo, Prometheus uplácal z rozměklého bláta sochu. Bohyně moudrosti Athéna soše vdechla život. Tak postupně vznikli lidé. Prometheus je naučil myslet a pracovat. Bohové shromáždění na hoře Olympu, sídle bohů, se na to vše dívali.

21. 3

Za pravdu je různá sazba;
jednou pomník,
jindy vazba.
Kdo ji řekne dřív než včas,
tomu pravda
zlomí vaz.

(Zdroje textů nejsou vzhledem k povaze úloh uvedeny.)

- A) báje
- B) epitaf
- C) epigram
- D) tragédie
- E) óda
- F) bajka

max. 2 body

22 Přiradte ke zvýrazněným slovům nebo slovním spojením ve větách (22.1 - 22.4) odpovídající větný člen (A - F).

- 22.1 Děti viděly srnku **na louce**.
22.2 Nabídl jsem svému **spolužákovi** nezištnou pomoc.
22.3 Patrikův dědeček po těžké práci na zahradě **málo** odpočíval.
22.4 Naší vesnicí projíždějí velkou rychlostí **osobní i nákladní** automobily.

- A) předmět
B) přísudek slovesný
C) příslovečné určení míry
D) příslovečné určení místa
E) několikanásobný přívlastek shodný
F) několikanásobný přívlastek neshodný

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 23-26

„Klamete se, jako oni se klamou. Jsou zde a tuším nedaleko. Mám pro to jasný smysl: řemeslo! A nemyslete si, že jsem byl „U žíznavého člověka“, protože vidím krysy... mnoho krys... „Žíznavý člověk“ se mi nelíbí, krčmář Röger je příliš roztomilý a má příliš hořké pivo. Jsem střízliv. Ale krysy jsou zde. Toto **maloměsto** je jich plné. Staly se pouze **ostýchavějšími**. Dříve byly dotěrné, až na stůl vyskakovaly. Ale kdo se vám ručí za to, že se opět dotěrnými nestanou?“ Uvidíme, až uslyší tu vábnou **melodii**.

(Viktor Dyk, Krysař, upraveno)

1 bod

23 Které z uvedených slov považujeme za archaické?

- A) klamete se
B) krčmář
C) střízliv
D) vábnou

1 bod

24 Která informace o výchozím textu je pravdivá?

- A) Z textu se dozvídáme, kolik postav sedí u stolu a povídá si o krysách.
B) Z textu je jasné, že Röger je krčmář a děj se odehrává v jeho krčmě.
C) Z textu není jasné, jaký druh zvířat se vyskytuje v tomto maloměstě.
D) Z textu vyplývá, že není jisté, zda se krysy zase nestanou dotěrné.

max. 2 body

25 Přiřadte ke zvýrazněným slovům z výchozího textu (25.1 - 25.3) správný typ obohacení slovní zásoby (A - D). (Každou možnost můžete přiřadit pouze jednou. Jedna možnost zbyde a nebude použita.)

25.1 maloměsto

25.2 ostýchavějšími

25.3 melodii

- A) skládání
- B) zkracování
- C) přejímání z cizích jazyků
- D) odvozování

max. 2 body

26 Rozhodněte o jednotlivých tvrzeních, zda jsou pravdivá (A), nebo ne (N).

26.1 Slovo SMYSL je mnohoznačné.

26.2 Spojení slov KRYSA OBECNÁ je sousloví.

26.3 Slova SMYSL a PIVO jsou ve stejném pádu, ale v jiném rodu.

26.4 Slova MYŠÁK, MYŠINA a MYŠLENKA jsou příbuzná se slovem MYŠ.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 27

tchyně (ob. tchýně), -ě ž. (2. mn. -í) *matka manžela n. manželky*: tchán a t.; bála se své tchyně (Podl.)

1 bod

27 Která z uvedených jazykovědných příruček obsahuje výchozí text?

- A) Slovník cizích slov
- B) Příruční mluvnice češtiny
- C) Pravidla českého pravopisu
- D) Slovník spisovného jazyka českého

max. 2 body

28 Rozhodněte o jednotlivých větách, zda se jedná o větu jednočlennou (A), nebo ne (N).

- 28.1 Pršelo víc.
- 28.2 Neruš pořád!
- 28.3 Zákaz zastavení.
- 28.4 V nedalekém lese hořelo.

max. 2 body

29 Přiřadte na vynechaná místa (***) v jednotlivých možnostech (29.1- 29.4) sloveso (A - F) tak, aby vznikla běžně používaná ustálená slovní spojení.**

- 29.1 Láska hory ****.*
- 29.2 Mráz kopřivu ****.*
- 29.3 Co tě nezabije, to tě ****.*
- 29.4 Co oči nevidí, to srdce ****.*

- A) posílí
- B) necítí
- C) potěší
- D) nebolí
- E) nespálí
- F) přenáší

max. 2 body

30 Rozhodněte, zda jsou věty (30.1 - 30.4) napsány gramaticky a pravopisně správně (A), nebo ne (N).

- 30.1 Kuřata a housata běhaly po dvoře. A N
- 30.2 Dítě kopalo malýma baculatýma nožičkama. A N
- 30.3 Na koncert hudební skupiny jsme rádi vzpomínali. A N
- 30.4 Jana a Petra dopadly při skoku nohama pevně na zem. A N